

San Jose đón Bông Hồng Tạ Ôn của Nguyễn Đình Toàn - Đặng Ninh

Trưa Chủ Nhật 26 tháng 11, 2006, hội trường học khu Eastside trên đường Capitol, San Jose, là nơi các thân hữu và những người ái mộ họp mặt đón nhà văn Nguyễn Đình Toàn và tác phẩm Bông Hồng Tạ Ôn (BHTO) của ông.

Nhà văn Nguyễn Đình Toàn nổi tiếng từ trước năm 1975 với các tác phẩm Con Đường, Giờ Ra Chơi, Áo Mơ Phai ... Những người ái mộ ông, đã nhắc đến Nguyễn Đình Toàn của chương trình Nhạc Chủ Đề vào mỗi tối thứ Năm trên Đài Phát Thanh Saigon trước 1975. Họ đến để yểm trợ người đã viết những giọng văn sâu sắc, lãng mạn riêng cho chương trình Nhạc Chủ Đề, và đã đọc những giọng chữ ấy bằng giọng nói Bắc Kỳ âm áp.

Hai tập sách dày khoảng 800 trang mang tên Bông Hồng Tạ Ôn là nỗ lực của nhà văn Nguyễn Đình Toàn, điểm danh những văn nghệ sĩ Việt Nam. Mỗi nhân vật được ông dành cho 3 đến 4 trang, trong đó tác giả lướt qua về tiểu sử và hoạt động âm nhạc, văn học. Cuối bài là một tác phẩm tiêu biểu của mỗi nhân vật. Có tất cả một trăm chín mươi hai tên tuổi đã được nhắc đến. Hai tập sách BHTO, theo các nhà văn, nhà thơ phê bình hôm ấy, có một vài lỗi như đôi lần nhắc lẫn lộn giữa hai nhân vật, hay hình bìa là hoa tulip thay vì nên là hoa hồng cho đúng với tên.

Nhà văn Nguyễn Đình Toàn phát biểu trong buổi ra mắt sách BHTO của ông tại San José, ngày 25 tháng 11, 2006. Photo: Tường Linh.

Diễn giả đầu tiên, nhà văn Trần Lam Giang, chia sẻ rằng BHTO cho thấy một Nguyễn Đình Toàn trân trọng với các tác giả, nghệ sĩ, và cũng là Nguyễn Đình Toàn nghiêm nghị phê bình những chao đảo, tệ hại của thời thế. Còn theo Nam Lộc, BHTO mang theo lời nhắn gửi mà Nguyễn Đình Toàn đã viết trong đoạn nói về ca sĩ Ngọc Lan: “*Nhiều khi chúng ta giạt mình vì nhận ra chúng ta sống quá thờ ơ...*”

Và tiếp theo, rất bất ngờ, MC Nguyễn Khôi giới thiệu nhà văn Nguyễn Xuân Hoàng lên nói về bạn mình. Ngắn gọn và thân tình, ông kể lại những ngày Sài Gòn với Nguyễn Đình Toàn và quán

Cái Chùa-La Pagode, nơi Nguyễn Đình Toàn và các bạn ông, Huỳnh Phan Anh, Đặng Phùng Quân, Nguyễn Quốc Trụ, Nguyễn Nhật Duật, thời bắt đầu phong trào văn chương phi-văn chương, bước đi một bước qua ranh giới của nhóm Sáng Tạo. Nguyễn Đình Toàn là cái gạch nối giữa hai trường phái văn học thuở đó. Theo Nguyễn Xuân Hoàng, văn chương Nguyễn Đình Toàn, ngôn ngữ Nguyễn Đình Toàn đậm chất Hà Nội, một Hà Nội của trước 54, lãng mạn và quyến rũ. Vẫn theo ông, Nguyễn Đình Toàn không chỉ quyến rũ người đọc bằng chữ nghĩa mà còn quyến rũ cả người nghe bằng giọng đọc truyền cảm của ông mỗi tối thứ Năm với chương trình nhạc chủ đề do ông phụ trách. Nguyễn Đình Toàn là một nhà văn được yêu mến và đã từng được yêu mến, BHTO chỉ mới là những nét phác của ông, ông chưa xuất chiêu. Người đọc có thể chờ đợi tác phẩm lớn của ông.

Riêng với lão thi sĩ Hà Thượng Nhân, “Nguyễn Đình Toàn là một người có tài.” Cụ nặng lòng với quê hương đã nhắc đến thời gian Nguyễn Đình Toàn làm việc dưới quyền của cụ. Cụ nói: “Tôi xin lỗi đã đánh giá Nguyễn Đình Toàn sai khi trả lương cho Toàn ít.” Khán phòng cười cùng cụ, Nguyễn Đình Toàn cười với cụ. Tất cả hiểu cụ tâm sự thật lòng.

Đối với nhà văn Phan Lạc Tiếp, BHTO là hai tập sách lạ và đẹp. Sách lạ vì đây là tác phẩm viết để chia sẻ những xúc cảm của dòng thời gian từ khi những bài hát đầu tiên ra đời, cho đến tận hôm nay. Theo ông, sách còn đẹp vì ngôn ngữ mà Nguyễn Đình Toàn sử dụng thật đẹp và tinh tế. Nhà văn Phan Lạc Tiếp dẫn chứng đoạn Nguyễn Đình Toàn viết về một ca sĩ: “*Tiếng hát như giòng nước chảy, trên đó có một bông hoa đẹp trôi đi.*”

Trong ngày ra mắt sách, dĩ nhiên tác giả phải xuất hiện. Người ta thấy một Nguyễn Đình Toàn đã vào tuổi về hưu, vẫn còn giọng nói đặc biệt ngày nào. Thực ra, âm giọng trầm, nhiều người có. Tiếng Bắc, muôn người nói. Giọng Nguyễn Đình Toàn là kết hợp của hai yếu tố đó, với chất đặc biệt nằm ở lối phát âm của ông: cách nhả chữ sáng, gọn, với làn hơi tế nhị đi kèm. Tất cả thành giọng đọc có khả năng mê hoặc, hấp dẫn.

Nhà văn Nguyễn Đình Toàn đã ngỏ lời cảm ơn thân hữu, bạn bè, độc giả. Ông không nói nhiều, mà chỉ xin đọc bài thơ ông đã viết khi đi xe lửa thăm Hà Nội trước khi rời Việt Nam sang Hoa Kỳ. Bài thơ mang tên *Trên Chuyến Xe Trở Lại*, mang tâm sự của người đi thăm lại quê hương sau nhiều chục năm để xót xa thấy quê hương vẫn lầm than, vẫn nghèo khó, xác xơ. Ông nói: “*Tôi đã đi như đi xuyên qua nỗi thống khổ của lịch sử. Mới đầu tôi nghĩ quê hương vẫn thủy chung, không thay đổi. Nhưng rồi tôi sợ hãi nhận ra rằng đó chính là sự cần cỗi, là những gì không phát triển được, không tiến bộ được.*”

Bông Hồng Tạ Ôn hôm nay, hay bài thơ *Trên Chuyến Xe Trở Lại* ngày nào, là rung cảm không chỉ của một nhà văn, nhà thơ. Đó là lòng biết ơn khi hoài niệm về quá khứ. Đó là trái tim một người Việt Nam vì trân trọng quá khứ mà tâm sự với hiện tại để mong gửi lại cho tương lai. Tấm lòng của Nguyễn Đình Toàn và *Bông Hồng Tạ Ôn* xứng đáng được đón nhận và chia sẻ. Không những thế, *Bông Hồng Tạ Ôn* còn là tổng hợp cần thiết cho những ai muốn biết thêm về các tác giả, tác phẩm nổi tiếng.